

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์ และประเมินชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการแพทย์ สำหรับโรงพยาบาลชุมชน โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย ในการรวบรวมความคิดเห็นที่เป็นอันติของ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3 สาขา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการพยาบาล ด้านการบริหารโรงพยาบาล และ ด้านสารสนเทศทางการแพทย์ จำนวน 18 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามระเบียบวิธีวิจัยแบบเดลฟาย จำนวน 3 รอบ โดยเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการแพทย์ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Form) ให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จำนวน 9 ข้อ และเครื่องมือที่ใช้ประเมินชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการแพทย์ เป็นแบบสอบถามที่สร้างจากการวิเคราะห์เนื้อหาของคำตอบรอบที่ 1 นำมาสร้างเป็นรายการข้อมูลพื้นฐานในมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 249 ข้อ และแบบสอบถามรอบที่ 3 ข้อความเดียวกับรอบที่ 2 แต่ได้มีการปรับข้อความในบางข้อเพื่อความชัดเจนมากขึ้น โดยคงความหมายเดิม และตัดรายการข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก จำนวน 8 ข้อ คงเหลือแบบสอบถามรอบที่ 3 จำนวน 241 ข้อ เพิ่มตำแหน่งของมัธยฐาน (Median) พิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตอบ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินว่ารายการข้อมูลที่ได้เป็นรายการข้อมูลพื้นฐาน คือ รายการข้อมูลมีค่ามัธยฐาน (Median) ไม่ต่ำกว่า 3.50 และพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) ไม่เกิน 1.50 มานำเสนอเป็นชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการแพทย์สำหรับโรงพยาบาลชุมชน

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการพยาบาล สำหรับโรงพยาบาลชุมชน สรุปได้ดังนี้

ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการพยาบาล สำหรับโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วยรายการข้อมูล 157 รายการ จำแนกเป็น 7ชุดข้อมูลย่อย ได้แก่ 1) ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลากร 2) ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านพัสดุ 3) ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านงบประมาณ 4) ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผน 5) ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดระบบงาน 6) ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการอำนวยความสะดวกปฏิบัติงาน และ 7) ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการควบคุมกำกับงาน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลากร ประกอบด้วยรายการข้อมูลจำนวน 45 รายการ จำแนกเป็นหมวดข้อมูลย่อย 5 หมวด ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ประวัติการศึกษา 3) ประวัติการศึกษาระดับเพิ่มเติม 4) ประวัติการปฏิบัติงาน และ 5) ระเบียบบริหารบุคลากร ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยรายการข้อมูลจำนวน 14 รายการ จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 8 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 6 รายการ

ข้อมูลประวัติการศึกษา ประกอบด้วยรายการข้อมูลจำนวน 4 รายการ จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 3 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก จำนวน 1 รายการ

ข้อมูลการศึกษาระดับเพิ่มเติม ประกอบด้วยรายการข้อมูลจำนวน 3 รายการ เป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุดทั้ง 3 รายการ

ข้อมูลประวัติการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยรายการข้อมูลจำนวน 16 รายการ จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด 12 จำนวน รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 4 รายการ

ข้อมูลระเบียบบริหารบุคลากร ประกอบด้วยรายการข้อมูลจำนวน 8 รายการ จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 5 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 3 รายการ

ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านพัสดุ ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 36 รายการ จำแนกเป็นหมวดข้อมูลย่อย 2 หมวด ได้แก่ 1) ประวัติครุภัณฑ์ และ 2) ข้อมูลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับพัสดุ

ข้อมูลประวัติครุภัณฑ์ ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 21 รายการ จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 8 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก จำนวน 3 รายการ

ข้อมูลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับพัสดุ ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 15 รายการ จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 4 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 12 รายการ

ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านงบประมาณ ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 15 รายการ ได้แก่ ข้อมูลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณ ระเบียบการงบประมาณ และข้อมูลพื้นฐานด้านการเงินของโรงพยาบาลอื่น จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 4 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 11 รายการ

ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผน ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 18 รายการ ได้แก่ ข้อมูลการประเมินศักยภาพของหน่วยงาน ข้อมูลนโยบายและแผน และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 14 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 4 รายการ

ชุดข้อมูลเพื่อการจัดระบบงาน ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 15 รายการ ได้แก่ ข้อมูลโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา และ การวิเคราะห์งาน จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 14 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 1 รายการ

ชุดข้อมูลเพื่อการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 8 รายการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศติดตามงาน จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 7 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 1 รายการ

ชุดข้อมูลเพื่อการควบคุมกำกับดูแล ประกอบด้วยรายการข้อมูล จำนวน 20 รายการ ได้แก่ ข้อมูลผลการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงาน จำแนกเป็นรายการข้อมูลที่จำเป็นมากที่สุด จำนวน 11 รายการ และรายการข้อมูลที่จำเป็นมาก 9 รายการ

5.2 การอภิปรายผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์และประเมินรายการข้อมูลจำเป็นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำเสนอเป็นชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการแพทย์ สำหรับโรงพยาบาลชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลากร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลากร สำหรับการบริหารจัดการทางการแพทย์ ในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วยข้อมูล 5 หมวด ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ประวัติการศึกษา 3) ประวัติการศึกษอบรมเพิ่มเติม 4) ประวัติการปฏิบัติงาน และ 5) ระเบียบบริหารบุคลากร ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาวดี ยิ้มมี (2536) พบว่า ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลากร ประกอบด้วย 12 หมวด ได้แก่ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและฝึกอบรม 3) ข้อมูลเกี่ยวกับเงินเดือน 4) ข้อมูลเกี่ยวกับตารางเวลาปฏิบัติงาน 5) ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 6) ข้อมูลเกี่ยวกับการบันทึกข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน 7) ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผล 8) ข้อมูลเกี่ยวกับการลา 9) ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับโทษทางวินัย 10) ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถพิเศษ 11) ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ และ 12) ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกขององค์กรประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายในแต่ละหมวด ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลที่ระบุรายละเอียด และคุณสมบัติเฉพาะของบุคคล ในการแสดงให้เห็นว่าใคร ข้อมูลประวัติการศึกษา และประวัติการศึกษอบรมเพิ่มเติมเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาในเรื่องการวางแผนบุคลากร การจัดบุคลากร การพิจารณา มอบหมายงาน การพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเพื่อดำรงตำแหน่งทางการบริหาร หรือการเลือกสรรบุคลากรที่มีลักษณะพิเศษเพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่บางตำแหน่งเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Ganger (1991 อ้างถึงใน สุชาวดี ยิ้มมี, 2537) ที่กล่าวว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรม จะช่วยผู้บริหารในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการจัดบุคลากรลงในตำแหน่งที่เหมาะสม

ข้อมูลประวัติการปฏิบัติงาน จะช่วยในการประเมินความสามารถที่แท้จริงของบุคลากรพยาบาล อีกทั้งยังช่วยผู้บริหารในการพิจารณาความดีความชอบ การประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นธรรม นอกจากนี้ การบันทึกเกี่ยวกับความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน หรือการถูกลงโทษทางวินัยต่าง ๆ จะช่วยในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาทั้งในการปฏิบัติงาน และส่วนตัวของบุคลากร

ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบบริหารบุคลากรเป็นข้อมูลที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยนัก มีประโยชน์สำหรับผู้บริหารในการใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการตัดสินใจได้

นอกจากนี้ ยังพบว่า รายการข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยสนับสนุน กระบวนการบริหารบุคลากรในกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2533) ประกอบด้วย การบันทึกประวัติ เจ้าหน้าที่ของกลุ่มงานการพยาบาล การพิจารณาบรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาล การพิจารณาความดีความชอบเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาล การพิจารณาเลื่อนระดับตำแหน่ง การพิจารณาย้ายสับเปลี่ยนงาน การพิจารณาคัดเลือกเจ้าหน้าที่ไปฝึกอบรมและศึกษาต่อ และตอบสนองของวัตถุประสงค์ของการบริหารบุคลากรตามที่ ธงชัย สันติวงษ์ (2540) เสนอไว้ ได้แก่ การใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน และมีการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร

5.2.2 ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านพัสดุ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านพัสดุ สำหรับการบริหารจัดการทางการพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย รายการข้อมูล 36 รายการ จำแนกเป็น 2 หมวด ได้แก่ ประวัติครุภัณฑ์ 21 รายการ และ ข้อมูลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับพัสดุ 14 รายการ

รายการข้อมูลพื้นฐานด้านพัสดุที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับรายการข้อมูลจำเป็นเพื่อการบริหารพัสดุ สำหรับหอผู้ป่วยอายุรกรรม ของนางลักษณะ อนันตवार (2539) ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลครุภัณฑ์ ได้แก่ จำนวน ประเภทที่มีอยู่ ใช้งานได้ แหล่งที่มาของงบประมาณ วันที่ได้มา แหล่งผลิต จำนวนประเภทที่ชำรุด รอซ่อม รอจำหน่าย คุณสมบัติเฉพาะของเครื่องมือ

เครื่องใช้ อัตรากาไรใช้ การซ่อมบำรุง สถิติการซ่อมแซม อายุการใช้งานหลังการซ่อมแซม ข้อมูลวัสดุ ได้แก่ จำนวนและประเภทที่มีอยู่ จำนวนที่เบิก วันที่เบิก ราคา และครอบคลุมกระบวนการบริหารพัสดุของกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ที่กำหนดโดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2533) ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานพัสดุ 2) การกำหนดความต้องการใช้พัสดุที่ใช้ประจำ 3) การจัดหาพัสดุ 4) การจัดเก็บรักษาและลงบัญชี 5) การเบิกจ่ายพัสดุ และ 6) การจำหน่ายพัสดุ

5.2.3 ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านงบประมาณ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ชุดข้อมูลพื้นฐานด้านงบประมาณ สำหรับการบริหารจัดการทางการพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย รายการข้อมูล 15 รายการ

รายการข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับแนวทางในการจัดทำงบประมาณให้มีความเหมาะสมและใกล้เคียงความจริงมากที่สุดซึ่งบุญใจ ศรีสถิตยัณรากร (2533) เสนอว่า ผู้บริหารการพยาบาลควรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และกระบวนการบริหารเช่นเดียวกับแผนงานและเนื่องจากการบริหารงบประมาณเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ต้องมีการดำเนินงานตลอดปีงบประมาณ ดังนั้นระหว่างการดำเนินงาน จึงควรมีการบันทึกข้อบกพร่องและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำงบประมาณในปีต่อไป นอกจากนี้ยังควรมีการประมาณการรายรับ รายจ่ายที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการงบประมาณ และควรมีการจัดทำปฏิทินงบประมาณ นอกจากนี้ยังพบว่ารายการข้อมูลพื้นฐานด้านงบประมาณ ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้ในวงจรงบประมาณในการบริหารจัดการทางการพยาบาล ที่สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ (2539) เสนอไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมงบประมาณเพื่อเสนอขออนุมัติ 2) ขั้นตอนพิจารณารับรองงบประมาณของผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป 3) ขั้นตอนปฏิบัติการตามงบประมาณ และ 4) ขั้นตอนตรวจสอบการดำเนินงานตามงบประมาณ

5.2.4 ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผน สำหรับการบริหารจัดการทางการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย รายการข้อมูล 18 รายการ

การวางแผนเป็นกระบวนการคิดก่อนทำ ดังนั้นคุณภาพของแผนจึงขึ้นอยู่กับ ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ รายการข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2539) ที่กล่าวว่าขั้นตอนเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ในการวางแผนของผู้บริหาร ประกอบด้วย การพิจารณาขอบเขตของสถานการณ์ การกำหนดสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการ การตกลงใจเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา หรือดำเนินการ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมี ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรในการดำเนินการ ที่มาของงาน ผลประกอบการที่ผ่านมา ได้แก่ ข้อมูล ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากแผนงาน สถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้บริการ ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ หรือ ล้มเหลว ได้แก่ ข้อมูลดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ความต้องการของผู้รับบริการ ประสิทธิภาพผลของโครงการ ปัญหาคุณภาพของชุมชน ผลการดำเนินงานตามแผนงาน วิธีการ ประเมินผล ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ต้นทุนของการปฏิบัติการพยาบาล ต้องรู้ สภาพการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ ข้อมูลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม และต้องรู้ เป้าหมายในอนาคต หรือทิศทางที่หน่วยงานจะก้าวไปในอนาคต ได้แก่ ข้อมูลนโยบายของ โรงพยาบาล แผนแม่บท/ แผนพัฒนาโรงพยาบาล ข้อมูลเฉพาะของแผนงานนั้น ๆ เป้าหมายของ โรงพยาบาลและกลุ่มงานการพยาบาล

5.2.5 ชุดข้อมูลเพื่อการจัดระบบงาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ชุดข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการจัดระบบงานสำหรับการบริหารจัดการทางการพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย รายการข้อมูล 15 รายการ

รายการข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดระบบงานที่ได้จากการวิจัยสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดระบบงาน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การจัดโครงสร้างงาน 2) การจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และ 3) การจัดโครงสร้างองค์กร

เนื่องจากแผนงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาลนั้น เป็นงานที่มีปริมาณมากเกินกว่าที่ คนหนึ่งคนจะสามารถทำให้เสร็จสิ้นไปได้ ดังนั้นผู้บริหารการพยาบาลจึงต้องอาศัยคนจำนวนมาก ในการปฏิบัติงานงาน การจัดโครงสร้างงานที่เหมาะสม จะช่วยให้ทุกคนสามารถปฏิบัติหน้าที่ตาม ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้หน่วยงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คำบรรยายลักษณะงาน กิจกรรมของงาน การวิเคราะห์งาน คู่มือปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติ

งาน จุดตั้งต้นของระบบงาน จุดสิ้นสุดของระบบงาน ผลการตรวจสอบระบบงาน เป็นข้อมูลที่ใช้ในการจัดโครงสร้างงาน

สายการบังคับบัญชา โครงสร้างองค์กร ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานภายในกลุ่มงาน การพยาบาล ปริมาณงาน เป้าหมายของระบบงาน การจัดอัตรากำลัง ระบบการรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นข้อมูลที่ใช้ในการจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ และ การจัดโครงสร้างองค์กร เนื่องจากการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยคนมากนั้น การมอบหมายกิจกรรม การกำหนดความสัมพันธ์ทางด้านอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการระหว่างกิจกรรม และแผนกต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งส่งผลถึงการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในขั้นตอนต่อไป

5.2.6 ชุดข้อมูลเพื่อการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานสำหรับการบริหารจัดการทางการพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย รายการข้อมูล 8 รายการ

รายการข้อมูลพื้นฐานเพื่อการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับกระบวนการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานของกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2533) ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การนิเทศงาน และการเยี่ยมตรวจ แต่ในความหมายของการอำนวยความสะดวก หมายถึง ภารกิจของผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งอุดมรัตน์ สงวนศิริธรรม (2534) สุลักษณ์ มีฤทธิ์ (2539) Gillies (1994) และ Swanburg (1996) เห็นสอดคล้องกันว่า นอกเหนือจากการนิเทศงาน และ การเยี่ยมตรวจแล้ว การอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงาน ยังประกอบด้วยภาวะผู้นำ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมการปฏิบัติงาน และการติดตามผล ซึ่งข้อมูลที่ใช้พบได้ในชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการการควบคุมกำกับ การ ส่วนภาวะผู้นำและการวินิจฉัยสั่งการนั้น เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้บริหาร ซึ่งแสดงออกโดยผ่านกิจกรรมอื่น ๆ ดังที่ Gillies (1994) กล่าวว่าภาวะผู้นำ แสดงออกโดยการวินิจฉัยสั่งการ การนิเทศ และการประสานงาน

5.2.7 ชุดข้อมูลเพื่อการควบคุมกำกับกิจการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการควบคุมกำกับกิจการสำหรับการบริหารจัดการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลชุมชน ประกอบด้วย รายการข้อมูล 20 รายการ

การควบคุมกำกับกิจการเป็นกระบวนการทางการบริหาร เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่า บุคลากรปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพเพียงใด การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้เพียงใด รายการข้อมูลพื้นฐานเพื่อการควบคุมกำกับกิจการที่ได้จากการวิจัย สอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า กระบวนการควบคุมกำกับกิจการประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การพัฒนา มาตรฐาน การเทียบผลงานกับมาตรฐาน การปรับปรุงแก้ไข และการให้ ความดีความชอบ และ สอดคล้องกับกระบวนการควบคุมกำกับกิจการปฏิบัติงาน ของกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาล ชุมชน ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2533) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การติดตาม สนับสนุน และประเมินการปฏิบัติงาน 2) ประเมินผลการปฏิบัติงาน 3) การกำหนด มาตรฐาน และ 4) การจัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ข้อมูลที่ใช้ในการการติดตาม สนับสนุน และประเมินการผลปฏิบัติงาน ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ผลลัพธ์ทางการ พยาบาล ความคิดเห็นของผู้รับบริการ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ข้อมูลการตรวจสอบบันทึก ทางการแพทย์ รายงานอุบัติเหตุการณ์ ภาวะแทรกซ้อนจากการให้การรักษา ข้อมูลความคิดเห็น ของผู้บริหาร เหตุผลที่ปฏิบัติแตกต่างจากมาตรฐาน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความล้มเหลว - ล้มเหลว แนวทางการแก้ไขปัญหา ผลการวิเคราะห์งาน บันทึกเหตุการณ์ของเวรตรวจการ ผังควบคุม กำกับกิจการ (Gantt Chart) ข้อมูลการประเมินตนเองของบุคลากร วิธีการปฏิบัติงานจริง ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ข้อมูลการ ตรวจสอบคุณภาพการพยาบาล ข้อมูลการประกันคุณภาพการพยาบาล กฎ ระเบียบของ หน่วยงาน

จะเห็นว่าประสิทธิภาพของการบริหารขึ้นอยู่กับจำนวน ประเภท และคุณภาพของข้อมูล ที่ใช้ในการตัดสินใจ ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวว่า อุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิ- ภาพการบริหารงานของผู้บริหารลดลง คือ การขาดข้อมูลข่าวสารที่จะนำมาพิจารณาวิเคราะห์ สำหรับการตัดสินใจในการบริหารงาน การวิเคราะห์และประเมินชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหาร จัดการทางการแพทย์ สำหรับโรงพยาบาลชุมชนในครั้งนี้ เป็นการศึกษาครั้งแรก ผู้วิจัยมุ่งหวังให้ เป็นแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการทางการแพทย์

ในโรงพยาบาลชุมชนของรัฐ ตั้งแต่ขนาด 10 - 150 เตียง โดยแต่ละโรงพยาบาลสามารถเพิ่มรายการข้อมูลจำเป็นสำหรับการบริหารให้สอดคล้องกับปัญหาสาธารณสุขของแต่ละพื้นที่ ความซับซ้อนระบบงาน ตลอดจนวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงพยาบาล

การพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารโดยการสร้างชุดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการแพทย์นี้ จะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลที่ต้องการอย่างครบถ้วน เพียงพอ และ ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยลดอัตราเสี่ยงในการตัดสินใจ และช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารโรงพยาบาลเป็นไปอย่างถูกต้อง แม่นยำ นับเป็นหัวใจของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการพัฒนาของโลกในยุคข้อมูลข่าวสารอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

รายการข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการทางการแพทย์ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มงานการพยาบาล ทั้งในรูปแบบเอกสาร และนำไปพัฒนาเป็นการจัดเก็บในคอมพิวเตอร์ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำรายการข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ มาทำการพัฒนาต่อ โดยการให้คำจำกัดความ และกำหนดรหัสกำกับรายการข้อมูลที่บันทึก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย